

Iranci napredujejo v vojni zoper Irak; čete zavzele Khorramshahr

TEHERAN, Iran — Iranska tiskovna agencija IRNA je objavila poročilo, v katerem trdi, da so iranske čete popolnoma obklopile obalno mesto Khorramshahr. Iranci potrjujejo, da so morali mesto zapustiti.

V zadnjih mesecih so iranske čete zavzele mnoge kraje, ki so jih bili zasedli Iranci v prvih tednih ojne, ki traja sedaj nad 20 mesecev. Sedaj skušajo Iranci zavzeti Sat-ei-Arab, vodno pot, po kateri ima Irak svoj edini neposredni vhod na odprto morje.

Mesto Khorramshahr je pomembna iranska luka na severozahodnem delu Perzijskega zaliva. To mesto je zadnje večje na iranskem ozemlju, ki so ga še imeli v svojih rokah Iranci.

Ker v vojni očitno zmagojuje skoraj na celi črti, Iranci ne kažejo najmanjšega zanimanja za premirje. Iranski predpogoj je, da mora najprej pasti vlada Saddama Huseina v Iraku, iranske čete pa morajo brezpogojno zapustiti vse kraje Irana, ki jih še imajo zasedene.

Mnoge druge arabske države se bojijo posledice zmage sicer še vedno skrajno radikalne revolucionarne vlade Irana in zato si prizadevajo, da bi našli pot do premirja in kompromisne rešitve spora med Iranom in Irakom, vendar doslej niso imeli uspeha in to predvsem zaradi trdovratnosti zmagovitih iranskih voditeljev.

Gibanje za prepoved jedrskega orožja tudi močno na Japonskem

TOKIO, Ja. — Preteklo nedeljo se je v tem mestu zbralo nekaj več kot 200.000 Japoncev, ki so demonstrirali v prid gibanju za prepoved jedrskega orožja. To gibanje je zelo razvito in močno v nekomunističnem svetu, tudi v ZDA. Na Japonskem pravijo, da bila nedeljska demonstracija največja te vrste doslej.

Demonstracije se je udeležil bivši zvezni senator in demokratski predsedniški kandidat George McGovern, ki igra vodilno vlogo v ameriškem protijedrskem gibanju. McGovern je na obisku v Japonski, da bi se sestajal z japonskimi voditelji tega gibanja. V svojem nagovoru demonstrantom je McGovern dejal, da morajo vsi narodi sodelovati v gibanju za jedrsko razorožitev.

Japonci poudarjajo, da je njihova dolžnost igrati vodilno vlogo v tem gibanju zoper jedrsko orožje zato, ker je Japonska edina država in družba na svetu, ki je utrpela grozno posledice uporabe atomskih bomb.

Na Japonskem sedaj zbira svojo podpise za resolucijo, ki zahteva konec jedrske oborožitve. Doslej je resolucijo podpisalo nad 25 milijonov Japoncev.

Če še niste naročniki
Ameriške Domovine,
postanite še danes!

NOV GROB

Anton Grill

V petek, 21. maja, je umrl zadet od srčne kapi 78 let stari Anton Grill, rojen v West Newtonu, Pa., svoja mlada leta pa preživel v Veliki vasi pri Moravčah, Sloveniji, mož Mary (Trumbull, Ohio), oče Mary Knaus (Trumbull, Ohio), Anthonije Moavero (Euclid, Ohio), in Anthonyja (Elyria, O.), brat Mary Stražisar (Arrowhead Ave.), Cirila, Ivanke Jerina in Tince Dežman (vsi v Jug.), Ludivka (Arg.) ter že pok. Angele Merela, Johna in Franka, 6-krat stari oče in 7-krat prastari oče. Njegova pravnukinja Lorelei Knaus je umrla leta 1976. Pred leti je bil rajnik zaposlen pri N.Y.C. železnici, leta 1941 pa se je preselil v Trumbull, Ohio. Bil je član dr. Kras št. 8 ADZ in Kluba slovenskih upokojencev v Euclidu. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Kennedy v Genevi, Ohio danes, v torek, 25. maja, v cerkvi sv. Patricija v Thompsonu, Ohio ob 10. dopoldne, od tam na pokopališče Vernih duš na Chardon, Ohio.

Sovjeti zgradili most čez reko Amu-Darja na meji z Afganistanom

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska zveza je zgradila prvi železniški in cestni most čez široko reko Amu-Darja, ki ločuje ZSSR od Afganistana. Gradnja je trajala dve leti in pol.

Z novim mostom bo olajšana sovjetska oskrba svojih 90.000 vojakov, nameščenih po Afganistanu posebno tistih, v vzhodnem Afganistanu, vključivši Kabul. Most je dolg približno eno miljo.

Sovjetske čete nadaljujejo s svojimi kampanjami zoper afganistanske oporečnike. Podrobnosti o teh bojih niso znane, ker ni veliko zahodnih novinarjev pri gverilskih skupinah, Sovjeti pa ne dovoljujejo nobenega nepristranskega poročanja.

Zahodni analitiki menijo, da utrpijo Sovjeti zadnje mesece neznatne izgube predvsem zato, ker so uporniki še vedno zelo slabo oboroženi in med seboj neenotni.

Slovenski mesečnik "Misli" iz Avstralije prejemo v uredništvo A.D. s precejšnjo zamudo. V številki za mesec januar-februar pa je bil objavljen zanimiv članek o poučevanju slovenskega jezika med rojaki v tej za nas oddaljeni deželi. Zdi se mi, da so problemi v Avstraliji glede poučevanja slovenskega jezika zelo podobni tistim, s katerimi se soočamo v ZDA in Kanadi. Zato objavljam dopis, povzet iz Misli, na tem mestu v treh nadaljevanjih. —Ur.

VICTORIA, Avstra. — V novembru preteklega leta so imeli člani Združenja slovenskih učiteljev Viktorije (S.T.A.V.) svoj redni občni zbor na Monash univerzi. Bila je to peta obletnica delovanja te naše prve in pomembne

Pritisk za najmanjši možni proračunski primanjkljaj se veča

WASHINGTON, D.C. — Skupina bivših visokih funkcionarjev zvezne vlade na področju gospodarstva je pozvala zvezni kongres in Reaganovo administracijo, naj si prizadevata za čim manjši možni primanjkljaj zveznega proračuna. V skupini sodelujejo demokratje in republikanci, liberalci in konservativci. Vsi so globoko zaskrbljeni nad neugodnimi posledicami tako ogromnih primanjkljajev zveznega proračuna, ki jih napovedujejo predstavniki Reaganova administracije za prihodnja leta.

Vsi kongresniki sicer želijo znižanje primanjkljajev, kakor to tudi želi Reaganova administracija. Težava je v tem, da so predlogi zveznih kongresnikov nesprejemljivi predsedniku Reaganu, njegove predloge pa zavrača kongresna večina.

Zaradi tega se je odločila skupina bivših tajnikov za finance in bivšega tajnika za trgovanje zvezne vlade, da bo predložila svoj načrt za znižanje napovedanih primanjkljajev zveznega proračuna. Ako bo načrt odobren od kongresa in Bele hiše, zatrjujejo predlagatelji, si bo zvezna vlada do fiskalnega leta 1985 prihranila od 375 do 450 milijard dolarjev.

V skupini so bivši tajniki za finance C. Douglas Dillon, Henry H. Fowler, John B. Connally, William E. Simon, W. Michael Blumenthal. Bivši tajnik za trgovanje Peter G. Peterson je bil pobudnik za ustanovitev skupine.

Pogajanja med vodilnimi člani Kongresa in predstavniki Bele hiše glede kompromisa o znižanju proračunskega primanjkljaja niso nič napredovala in nič ne kaže, da bodo.

Analitiki menijo, da tako Reaganovci kot njihovi nasprotniki v Kongresu čakajo na novembrske volitve, da ugotovijo mnenje in razpoloženje volivcev.

**Žrtvujmo se za svoj tisk,
ohranimo naš slovenski
list Ameriško Domovino!**

Poučevanje slovenščine med rojaki v Avstraliji

strokovne organizacije, ki skrbijo za poučevanje slovenskega jezika in kulture ter sodelujejo v vprašanih šolstva in zadevah avstralskega multikulturalizma z oblastmi.

Združenje ima ugled tudi preko članov, ki so upoštevani v javnosti po svojem poklicnem delu.

Ta sestavek je povzet iz letnega poročila in diskusije zborovanja. Bralce utegne zanimati nekaj važnih vprašanj. Združenje skrbi za poučevanje slovenščine v sobotnih razredih državnih šol. Od četke, pred petimi leti, do danes je padlo število učencev od 150 na polovico.

Vzrokov je precej. Ni novih priseljenecv, razkrojlena naseljenost, ki se s časom še povečuje, omalovaževanje šolske izobrazbe ipd. Značilno za slovensko prvo prisel-

ANGLEŽI NAPREDUJEJO; ARGENTINA ŽE IZGUBILA TRETJINO SVOJIH LETAL

LONDON, V.Br.: BUENOS AIRES, Ar. — V zadnjih dneh se je vojna med Anglijo in Argentino res razplamtela. Angleži trdijo, da so izkrcali okoli 5.000 vojakov na otok East Falkland. Ti vojaki sedaj napredujejo brez posebnih težav na kopnem, podvrženi pa so silovitim zračnim napadom argentinskega letalstva.

Najbolj so se v vojni doslej izkazali piloti Argentine, ki so napadli angleške ladje in potopili fregato Antelope. Angleži priznavajo, da so Argentinčini poškodovali več drugih ladij in da so piloti res hrabri.

Po angleških poročilih utrpijo Argentinčini ogromne izgube pri svojem letalstvu. Če so točni podatki o sestreljenih letalih, ki so jih doslej objavili Angleži, je Argentina samo v prvem tednu vojskovanja izgubila kar tretjino svojih najsodobnejših in za angleške ladje najnevarnejših letal.

Angleži sestrelijo letala z raketami, kar pomeni, da zadeta letala eksplodirajo v zraku in je malo možnosti za pilote, da se rešijo s padalom. Zato računajo Angleži, da je Argentina že izgubila tudi veliko svojih najboljših pilotov.

Zahodni analitiki soglašajo, da Argentina ne bo mogla dalj časa trpeti takšne izgube v svojem letalstvu. Zaenkrat so Argentinčini zelo nevarni angleškim ladjam, ta prednost pa ne bo dolgo trajala. Analitiki tudi menijo, da želijo Angleži čim več argentinskih letalskih napadov, ker bodo imeli priliko na ta način sestreliti čim več letal, ki jih pa Argentina ne bo mogla nadomestiti.

Poročila o vojni na Falklandskih otokih, ki prihajajo tako iz Londona kot Buenos Airesa, so nezanesljiva. Na obeh straneh je stroga cenzura. Angleži tudi objavljajo netočna poročila in upanju, da jim bodo Argentinčini verjeli. Tako so Angleži pretekli četrtek in petek lagali novinarjem, ko so v uradnih izjavah

zatrjevali, da zaenkrat ne bo obsežnejšega izkrcanja angleških vojakov na Falklandske otoke.

Angleški poveljniki pravijo, da bodo skušali zasesti East Falkland v najkrajšem možnem času in prisiliti Argentinčince k predaji.

Costa Rica izgnala pobeglega oporečnika iz Nikaragve

SAN JOSE, Costa Rica. — Predsednik Luis Alberto Monge je podpisal ukaz, po katerem mora zapustiti državo oporečnik iz Nikaragve Eden Pastora, znan pod gverilskim imenom Komandante Zero. Pastora je dejal, da bo zaprosil za politični azil v Hondurasu.

Kot vzrok za izgon Pastore je predsednik Monge rekel, da je navzočnost Pastore povzročala težave s soslednjim Nikaragvo.

Eden Pastora je bil med voditelji upora zoper režim samodržca Anastasia Somoze v Nikaragvi. Sandinistično gibanje je strmoglavilo Somozov režim julija 1979. leta, Eden Pastora je pa postal obrambni minister v novi vladi.

Ko je uvidel, da vodijo Sandinisti Nikaragvo v komunistično smer, je Pastora izginil brez sledu za 10 mesecev, potem se je pojavil v Costa Ricu in na tiskovni konferenci dejal, da se bo boril zoper Sandiniste z isto vneto, s katero se je boril zoper gen. Somozo.

V zadnjih mesecih je bilo več incidentov na meji med Costa Ricu in Nikaragvo. Te incidente povzročajo nikaragveški vojaki, ki zasledujejo pobegle vojake, kateri se zatokajo v Costa Ricu in tam zaprosijo za azil. Zadnji incident te vrste je bil pretekli četrtek, ko je prečkalo mejo kar 11 nikaragveških vojakov, ki so dejali, da se želijo pridružiti gibanju Eden Pastore.

Takoj potem so drugi nikaragaveški vojaki prišli čez mejo in ustrahovali prebivalce v treh obmejnih vaseh.

Iz Clevelanda in okolice

MZA sestanek jutri—
Misijonska Znamkarska Akcija (MZA) vabi člane in prijatelje na sestanek, ki bo jutri, v sredo, ob sedmi uri zvečer pod staro cerkvijo pri Mariji Vnebovzeti. Pridite!

Spominski dan—
DSPB Cleveland vabi vse rojake na Spominski dan v nedeljo, 30. maja 1982. Ob pol dvanajstih bo sv. maša zadužnica za vse žrtve vojne in komunistične revolucije pri Luški Materi božji na Chardon Rd., popoldne ob štirih pa molitve in obisk grobov na pokopališču Vernih duš.

KRES vabi mladino—
Folklorna plesna skupina Kres vabi doraščujočo mladino, da se jim pridruži za jesenski program. Dobrodošli so vsi od 5. leta starosti naprej, posebno pa mladina, ki že obiskuje višjo šolo (high school). Kdor se zanima, naj pokliče Marto Košir (531-1588) ali Jane Jakšič (391-0019).

Na letni seji—
Pretekli petek zvečer se je v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. vršila letna seja Slovenskega doma za ostarele na Neff Rd. Seja je spretno vodila letošnja predsednica direktorija, ga. Marie Shaver. Po poročilih odbornikov, so bile volitve. Ponovno izvoljeni za 3-letno mandatno dobo so bili Rudy Kozan, Ray Perme, Rudolph M. Susel, Sutton Girod in Richard Tomsic. Albert Pestotnik bo izpolnil zadnje leto termina pok. Josephine Hirter. Pomožna člana direktorija z enoletno mandatno dobo pa bosta Irma Kalin in Frank Česen ml. Posamezniki in organizacije so darovali nekaj več kot \$16.000 v gradbeni sklad Doma.

Spominski dar—
Ga. Josephine Kovač, E. 62 St., je darovala \$10 v tiskovni sklad Ameriške Domovine v spomin na svojega pok. moža Jožeta Kovača in brata Ferda Gospodariča. Iskrena hvala!

Olimpiada—
Preteklo nedeljo je bila uradna otvoritev ADZ Slovenski vrt letovišča za letošnje sezono. Otvoritev je bila združena z Olimpiado. Tekme so bile zanimive, morda bolj za gledalce kot tekmovalce.

Za neveste—
Vse tiskovine za porokopavabla, serviete, zahvalne kartice, itd.—, naročene pri Ameriški Domovini v meseci: maju in juniju, bodo delžne 20% popusta. Naši albumi z vzorci so isti kot tisti, ki so na razpolago v najboljših clevelandskih trgovinah. Za vse informacije kličite našo pisarno na 431-0628 in vprašajte za Madeline, Mary ali Mollie, ali pa nas obiščite na 6117 St. Clair Ave.

Tiskovnemu skladu—
Matej Hočvar, E. 61 St., je daroval \$12 v tiskovni sklad našega slovenskega lista.
Rev. Janez Jeretina, Montreal, Kan. je daroval \$10 Ameriški Domovini.
Joseph Zupancic, Duluth, Minn. je prav tako prispeval \$10 v naš tiskovni sklad.
Vsem darovalcem najlepša hvala za podporo!

Prosijo za pomoč—
Društvo Tabor DSPB in Slovenska pristava prosita, da bi prišli člani na SP na Spominski dan, 31. maja, in jo pomagali čistiti. Uradna otvoritev Slovenske pristave bo že v nedeljo, 6. junija.

Odličen nastop—
Nastop Mladih harmonikarjev preteklo soboto zvečer v auditoriju pri Sv. Vidu je bil res odličen, kar najboljši v zadnjih letih. Dvorana je bila dobro zasedena kljub deževnemu vremenu. Največ aplavza je prejel Fantovski zbor. Cestitke vsem nastopajočim, prav posebna zahvala za tako lep večer pa dirigentu Rudiju Knezu! Mladi harmonikarji bodo zopet nastopili 6. junija na Slovenski pristavi.

ADZ je darovala—
Pri Ameriški Domovini se iskreno zahvalujemo delegatom nedavne 20. konvencije te bratske organizacije, ki so glasovali za predlog, naj bi ADZ darovala \$50 v tiskovni sklad našega lista!

Podpora za cerkev v domovini—
Ana in Stanko Bohte iz Toronto sta darovala \$50 za cerkev v Podgradu. Za lepo podporo se zahvaljuje župnik Jernej Nemanjč.

Zadnje vesti

• Detroit, Mich. — General Motors Corp. je sporočila, da bo začela uvažati avtomobile, izdelane na Japonskem. Uvoz se bo začel v l. 1984 in gre za okoli 200.000 vozil na leto. Avtomobile bo izdelala Isuzu Motors, v katero je oz. bo GMC investirala 200 milijonov dolarjev.

• Bejrut, Li. — Na dvorišču francoske veleposlaništva v tem mestu je eksplodirala bomba, nastavljena v parkiranem avtomobilu. Eksplozija je ubila 14 in ranila 21 oseb. Mnoge žrtve so bili Libanonci, ki so čakali v vrsti pred poslopjem veleposlaništva, da bi dobili francoske vizume.

• Moskva, ZSSR. — Včeraj je centralni komite komunistične partije ZSSR izvolil 67 let starega člana politbiroja in načelnika sovjetske tajne policije Jurija Andropova za sekretarja centralnega komiteja. Analitiki menijo, da pomeni imenovanje Andropova, da je ta izkušeni politik postal izbrani naslednik Leonida I. Brežnjeva. Andropov je smatran med zahodnimi analitiki za enega najsposobnejših sovjetskih voditeljev.

• Bukarešta, Ru. — V teku je v Rumuniji velika čistka vodilnih funkcionarjev, ki jo vodi samodržec Nicolae Ceaușescu. Rumunija se nahaja v zelo neugodnih gospodarskih razmerah.

VREME

Pretežno sončno in prijetno danes z najvišjo temperaturo okoli 75 F. Spremenljivo oblačno jutri z možnostjo krajevni neviht. Najvišja temperatura okoli 77 F. Oblačno tudi v četrtek zopet z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 73 F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-9628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Tuesdays and Fridays except first two weeks in
July and one week after Christmas

NAROCNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja: \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven
Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months
Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20.00 yr.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address changes to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 41 Tuesday, May 25, 1982

Pred štiridesetimi leti

Ta obletnica je zgodovinsko preveč pomembna, da bi jo smeli spregledati iz kakršnihkoli sedanjih ozirnov, pa naj bi ti bili še tako konstruktivni.

Dne 26. maja 1942 okrog 3/4 na osem zjutraj je skupina agentov VOS-e ("Varnostno-obveščevalna služba") — nominalno organ OF ("Osvobodilna fronta slovenskega naroda"), dejansko pa pod neposrednim poveljstvom vodstva komunistične partije Slovenije (Boris Kidrič in Jugoslavije (Edvard Kardelj) za izvrševanje od njih naročenih atentatov na izbrane nasprotnike takrat povsem stalinistične partije — s strelji iz vozečega avtomobila na ploščadi pred Ljudsko kuhinjo na Strelški ulici v Ljubljani usmrtila dr. Lamberta Ehrlicha, profesorja teološke fakultete ljubljanske univerze. Obenem z njim so ubili tudi njegovega spremljevalca-ministranta Viktorja Rojca, pred kratkim absolvirane študenta prava, ko sta s profesorjem pravkar zapustila sosednji Akademski dom sv. Cirila, ki ga je profesor Ehrlich ustanovil in kjer je tam stanujočim študentom vsako jutro maševal.

Posebna izdaja "Slovenskega poročevalca", podtalno šapirografiranega "glasila OF", je s sumljivo naglico objavila, da je VOS-a "likvidirala narodna izdajalca profesorja Lamberta Ehrlicha in dr. Cirila Zebota". Nekaj ur po prenehanju sporočila pa je izšla popravljen izdaja SP, ki je napačno prvo obvestilo spremenila in povedala, da je ustreljeni spremljevalec profesorja Ehrlicha bil "narodni izdajalec Viktor Rojci", o katerem pa razen imena niso navedli nobenih podatkov. Kako neki, saj Rojca pred pomotnim umorom sploh niso poznali, ker se javno ni udeleževal. Ustrelili so ga z golj zato, ker je v trenutku atentata bil ob profesorju Ehrlichu, kar bi po navodilih partije atentatorjem moral biti dr. Ciril Zebot. Nepričakovano sprememba je tu tisto jutro partiji prekrizala drugega od načrtovanih dveh umorov.

Dejstvo je namreč bilo, da sem profesorja Ehrlicha skoraj vsako jutro res jaz spremljal na poti v Cirilov dom, od tam pa po maši na bližnjo teološko fakulteto. Da bi profesorju v težkih časih okupacije lažje pomagal pri zaupnem delu, sem od maja 1941 bil podnajemnik sobe v njegovem stanovanju ob stolnici. Imela vsa tudi dogovor, naj me profesor vsako jutro zbudi, da bi šel z njim — toda tisto usodno jutro 26. maja profesor Ehrlich tega ni storil. Tako se je pripetilo, da VOS-ovski atentatorji obenem z njim niso ubili tudi mene, kot jim je bilo naročeno in kot so mislili, da so, temveč povsem neznanega jim Viktorja Rojca, ki je stanoval v Cirilovem domu in je namesto mene spremljal profesorja na teološko fakulteto. To višje "naključje" tudi razloži, zakaj sem po Ehrlichovi smrti čutil kot svojo prav posebno dolžnost, da po svojih močeh nadaljujem z njegovim narodnim delom, pri katerem sem z njim do njegove smrti zaupno sodeloval.

Za partijsko vodstvo je moje dnevno spremljanje profesorja Ehrlicha bilo zelo prikladna in privlačna priložnost, da z atentatom na njega, zadenejo tudi njegovega najbližjega sodelavca. Vključno temu, skoraj gotovemu računu, pa jim je ta priložnost v zadnjem trenutku bila odmaknjena. Zgodovinsko vprašanje pa je ostalo: Zakaj je partija izbrala prav profesorja Ehrlicha kot vodilno žrtev svojih slovensko-političnih atentatov v Ljubljani v začetnem razdobju italijanske okupacije, ko je Ljubljana bila ne le zatočišče za bežeče Slovence izpod nemškega uničevanja, temveč takrat tudi edini azil slovenskega narodnega obstoja. Kdor je preživel tisto začetno grozno nemško okupacije — tudi, če ni imel, kot podpisani, očeta že v Dachau-u od srede aprila 1941, sestro deportirano v Srbijo, mater in brata pa na begu iz Maribora v Ljubljano — mu ni težko si predstavljati, kaj bi se bilo zgodilo z Ljubljano, ko bi jo — enako kot Maribor — bili zasedli Nemci že v začetku aprila 1941, ko so bili odjestno prepričani v svojo končno zmago, in ne šele po vdaji Italije sredi septembra 1943, ko je nemška vojska že računala z verjetnostjo končne zmage zavezničkov.

Za spoznanje ozadja partijskega umora profesorja Ehrlicha je potrebno pogledati nazaj na nekatere že skoraj pozabljene podrobnosti v slovenskem narodnem življenju med obema svetovnima vojnoma.

Profesor Ehrlich, ki je poleg svojih drugih akademskih dosežkov in diplom bil tudi doktor oksfordske univerze, je pred prvo svetovno vojno kot slovenski koroški rojak iz Zabnic v Kanalski dolini vodilno deloval v Celovcu. Po vojni je kot etnolog in strokovnjak za slovenske narodnostne meje bil poslan v Pariz kot član in tajnik slovenske delegacije na Versailleski mirovni konferenci. Po izglajenem koroškem plebiscitu je bil

Beseda iz naroda...

Slovenski Spominski dan

CLEVELAND, O. — Društvo S.P.B. Cleveland redno obhaja slovenski Spominski dan v nedeljo pred ameriškim Spominskim dnevom — Memorial Day — s sv. mašo pri Lurški votlini na Chardon Road. Letos bomo obhajali slovenski Spominski dan v nedeljo, 30. maja. Sv. maša bo ob 11.30 uri za vse slovenske žrtve vojske in komunistične revolucije. Sv. maša v ta namen je na tem mestu redno vsako leto darovana že okrog 30 let.

V teh treh desetletjih se je mnogo izpremenilo med nami in po svetu. Duhovni in narodno-politični voditelji in tudi odgovorni vojaški poveljniki v dobi sovražne okupacije in komunistične revolucije so že pomrli, druge preživeli sili starost v zatišje. Po bridkih razočaranjih, žrtvah in zapostavljanju pa vendar sedaj doživljamo, da se narodi in države opredeljujejo po verovanju in načelih v obrambi svobode pred nasiljem, ki so v zadnji vojski zdvojili tudi naše dobro in verno slovensko ljudstvo. Neznatno število komunistov, ki so se nekaj let prej že izvežbali v španski revoluciji, je zanetilo revolucijo tudi med Slovenci. S terorjem so si hoteli podrediti od okupatorja stiskano ljudstvo.

Prve množične žrtve komunistične "Osvobodilne Fronte" niso bili sovražni vojniki, ampak pošteni, zavedni slovenski kmetje, duhovniki, učitelji in delavci. Tako se je pod okupacijo začela komunistična revolucija v Sloveniji. Nikdo ni ščitil ljudstva na deželi. Z nočjo je vasi zajel strah in trepet, da bodo neznanici vdrlji v hišo, odpeljali enega ali celo družino — na

mučenje in morišče. Zgodovinski dokumenti iz italijanskih in nemških arhivov sedaj odkrivajo, da so okupatorji namenoma podpihovali komunistično revolucijo na Slovenskem.

Ko je ljudstvo po vaseh spoznalo, da jih okupatorske oblasti namenoma ne ščitijo pred nočnim ropanjem in ubijanjem, so se po vaseh sami organizirali za svojo varnost. Prav letos poteka 40 let, odkar se je 17. julija 1942 na St. Joštu nad Vrhniko organizirala prva skupina Vaških straž. Fantje in možje so ponoči in podnevi stražili, da so družine mogle varno spati ali opravljati svoje vsakdanje posle. To je bil prvi zametek protikomunističnega odpora na področju medvojnega Ljubljanske pokrajine.

Tega pomembnega dogodka se bomo ob letošnjem Spominskem dnevu spomnili med sv. mašo za vse slovenske žrtve vojske in komunistične revolucije. Komunistična propaganda je močno zajela tudi precejšen del ameriških Slovencev. Mnogi še sedaj verujejo, da so bratomorno vojno v Sloveniji povzročili nasprotniki komunizma. Če niso prej verjeli nam, naj sedaj preberejo knjigo Vladimira Dedijera, Titovega najozlogovitejšega sodelavca in avtorja knjige uradnega Titovega življenjepisa. Dokler je Tito živel, ga je samo hvalil, a po Titovi smrti si je upal priznati tudi grozodejstva partizanov. Se več, priznal je, da je komunistično partijsko vodstvo dalo postreliti več tisoč svojih požrtvovalnih pristašev, samo če so o njih dvomili, da so absolutno na liniji partije. Sicer je to delal tudi Stalin, slovenski komunisti so se ravna-

li po Stalinovih zapovedih. Pobiti vse nasprotnike in nezanesljive! Resnica končno le zmaguje.

K spominski sv. maši za slovenske žrtve vojske in revolucije lepo vabimo narodne noše, da v procesiji spremljajo duhovnika do Lurške votline. Slovenski Spominski dan je kakor naš narodni praznik, da izkažemo hvala žrtvovcem, ki so žrtvovali svoja življenja za boljšo bodočnost domovine. Narodne noše se

zberejo pred cerkvijo, odkoder se pomika procesija s križem in zastavami proti oltarju. Sv. mašo bo daroval č. g. Jože Cvelbar.

Popoldne ob 4. uri se bomo zbrali pri velikem križu na pokopališču Vernih duš (All Souls, da tam z duhovniki skupno molimo za naše prijatelje in znance, ki so na tem pokopališču našli svoj večni počitek.

Jože Melaher

Grabovi in cvetje

MILWAUKEE, Wis. — V starem kraju častijo in se spominjajo vseh svetnikov, vseh mrtvih in vernih duš v mrzlem, sivem mesecu novembra. V Ameriki pa se spominjamo praznika vseh mrtvih v najlepšem mesecu v letu, 31. maja.

Na ta dan se dobro zavedamo resnice in opomina vsem živim, mladim in starim, da sta trpljenje in starost neizbežna in da smrti nihče ne ubeži. Iz grobov nas pokojni opominjajo, da se naj pokesamo svojih grehov, da si očitimo svojo vest in da smo vedno pripravljene za pot v večnost. V pomladanskem času povsod na naših pokopališčih vlada neka tišina, ki neprijetno objema in reže dušo in srce. Na grobovih naših pokojnikov se že širi raskošna zelena trava in polno cvetja.

V grobovih, kjer spijo smrtniki spanje brez sanj, ni sladkih akordov in prijetnih melodij, samo neka žalostna tišina ti pozvanja v uho: tudi vam bo zazvonilo in takrat dobrodošli med nas in na poti k vstajenju! V tej goli resnici se človek z vsem spoštovanjem spominja svojih dragih v starem kraju, razumljivo pa se spominjamo na tukajšnjih pokopališčih naših staronaselencev, prijateljev in znancev, katerih življenjska pot jih je odpisala in poslala v objem smrti. Naj jim gori

večna luč. Naj počivajo v miru.

Plamenček zahvale moramo na Spominski dan poslati vsem onim nesrečnim žrtvam, ameriškim junakom, ki so za svobodo žrtvovali svoja življenja v raznih vojnah po Evropi, Koreji, Južnem Vietnamu in še kje drugod, vsem onim, ki so v trpljenju po raznih neznanih krajih našli v zemlji svoj poslednji dom, neznan, brez vsakega spominčka ali križa. Naj jim bo rahla zemlja, kjerkoli počivajo v večnem spanju.

Svet res pripada živim in z njim počnemo, kar hočemo. Toda ta svet je vendar tudi svet mrtvih. Mi živimo in zidamo današnji svet na lobanjah naših prednikov, ki so bili odpisani iz življenjske poti v pozabljenju in prah. Odpisani iz življenja so bili tudi protikomunistični borci v starem kraju, ki so v zadnji svetovni vojni dali svoja življenja za svoja pričanja. Samo en dan v letu imate, da stopite zopet v naš spomin. Še odmevajo strelji, nikoli ne bodo utihnil. Nikoli ne boste pozabljeni. Padali ste pod streli Nemcev in Italijanov, toda padali ste tudi pod streli lastnih bratov in sester. Gorje narodu, če pognoji travnike z lastno krvjo.

Od tistih žalostnih dogodkov, ko je brat ubijal brata,

Union na Miklošičevi cesti dr. Korošca ovil s (prepevedano) slovensko zastavo in ga s skupino študentov na ramenih nesel v unionsko dvorano.

Belgrajski režim je na odporniško gibanje v Sloveniji odgovoril z zapiranjem in sojenjem oboženih organizatorjev. Decembra 1932 je bil aretirani tudi dr. Korošec obenem s svojimi ožjimi sodelavci dr. Franjem Kulovcem, dr. Marko Natlačanom in dr. Ivanom Ogrižkom, voditeljem SLS (uradno razpuščene Slovenske ljudske stranke) v Celju. Vsi so bili deportirani iz Slovenije v ločene internacije v Srbiji in Bosni.

Razdobje od 1932 do 1935 je bilo izredno pomembno v predvojni slovenski politični zgodovini. Koroščeve "Punktacije" so dale Slovencev oživljeno narodno-politično usmeritev k zedinjenju, avtonomni in demokratični Sloveniji ter novo odločenost, pa tudi iznajdljivost, v borbi za ta slovenski cilj. Po internaciji dr. Korošca in drugih prvakov podtalno obnovljene SLS je žarišče slovenskega odpora prešlo na univerzo, ki je takrat še uživala tradicionalno akademsko in upravno neodvisnost od državnih oblasti. Med zastopniki katoliških študentskih klubov, povezanih v okvirni Akademski zvezi, in slovensko usmerjenega, pa bolj in bolj levičarskega akademskega kluba "Triglav", je bil sklenjen sporazum za skupno nastopanje pri univerzitetnih akcijah in demonstracijah na osnovi dr. Koroščeve Slovenske deklaracije. Ta pomembni sporazum pa so kmalu začeli zlorabljati člani podtalne partije, ki so že močno podminirali "Triglav", nekaj pa se jih je tudi vrnilo v katoliško Akademsko zvezo, posebno v maloštevilni "Krščansko-socialistični klub Borba". Ob skupnih demonstracijah na univerzi, so se prek obširnega univerzitetnega balkona povezovali z drugimi Slovenci, ki so se v ta namen zbirali pred univerzo na Kongresnem trgu (dašes "Trg revolucije"), so prikriji partijci z balkona metali na trg izrazito stalinistično formulirane letake in znake. Simboličen višek teh zlorab skupnega dogovora je bila zvičajna nočna znamenjava slovenske tribarvnice na stolpiču univerze z rdečo zastavo Kominterne.

Te in drugače zlorabe so kmalu onemogočile nadaljnje vseslovensko akcijsko sodelovanje, ki bi moglo biti instrumentalno za reformo Jugoslavije po smrti kralja Aleksandra (1934) v skladu s Slovensko deklaracijo iz leta 1932 namesto počasne in delne reorganizacije, ki je pričela leta 1936 in je nedovršena končala v razsulu predvojnega Jugoslavije po nemškem napadu aprila 1941. Partija je s svojimi sistematičnimi zlorabami v letih 1932-34 zrezala zgodovinsko predigro, ki je pripravila na poznejši zlorabi slovenskih ciljev pod krinko okupacijske OF za uveljavljenje centralistične in totalitarne jugo-partijske diktature leta 1945.

Cyril A. Zebot
Georgetown University

Washington, D.C.

(Se bo nadaljevalo)

je minulo že 40 let. Veliko se je spremenilo doma, med nami v Ameriki in drugod. Mnogi preživeli borci so ostali zvesti protikomunističnemu prepričanju, nekateri so svoja pričanja zavržli v pozabljenje, nekateri pa so se hote ali nehoti ponudili k sodelovanju z režimskimi voditelji v starem kraju.

Naj bo kakorkoli, SD Triglav se bo v ponedeljek, 31. maja, dopoldne v Triglavskem parku spominjal z žalno mašo in kratkim sporedom vseh padlih protikomunističnih borcev, kateri so za svobodo in svoje prepričanje položili najvišjo ceno — svoja življenja. Naj jim bo ta spominska svečanost naš mali plamenček zahvale.

V Ameriki leta nazaj, še bolj pa v starem kraju, je bila lepa navada, da so na raznih grobovih, na kamnitih spomenikih ali križih napisali razne misli ali verze, dokaz globoke družinske vere naših prednikov in zopetno snidenje z umrliimi svojci. Gotovo najpomembnejši napis je bil v Križah pri Tržiču, kjer so pokopane mlade redovnice, ki so stregle jetičnim bolnikom na Golniku. Na križu je Kristusova glava, pod njo napis:

Kriste, tu čakamo vstajenja,
izpita kupa je trpljenja;
ni nam mar mladih let,
ti slajši si kot celi svet.

Na raznih drugih grobovih pa sem bral:

Solza naša tvoj grob bo rosila,
dokler smrt nas ne bo združila.Ker si rad Bogu čast in slavo pel,
zato te je gor k sebi vzel.O mrtvih samo dobro,
pa ne vse dobro.O srečna tista duša,
ki čisto vest ima,
vesela svet zapušča,
k Očetu se poda.Uvene rože, križ pa ostane,
na svetu mine vse, ostane duša,
otroci, le molite zame,
ko grob preraste že zelena ruša.Srečen je, ki že počiva,
v božjem varstvu sladko spi,
večni rajski mir uživa,
bol več njemu znana ni.Vsi iz grobov bomo vstali,
skupno k sodbi se podali.

Na žalost ti stari spomeniški napisi in verzi vedno bolj izginjajo in se umikajo sedanjim modernim nagrobnikom, pokritim s travo in brez pomembnih napisov in verzov. Žalostno, toda resnično.

L. G.

Naročniki pišejo

Peoria, Ill. — Spoštovani! Hvala vam vsem, ki se trudite, da nam izhaja slovenski list A.D. v tujini. Enako hvala vsem, ki dopisujete v list veliko lepega in zanimivega. Bog vas živi še na mnoga leta zdrave, vesele in ponosne na trpeči slovenski narod!

Ob tej priliki tudi obnovim naročnino za eno leto, dva dolarja pa sta za tiskovni sklad. Prejmite lepe pozdrave!

Paula in Stanko Knauš

Toronto, Ont. — Spoštovani! Uredništvo! Pošiljam vam naročnino za Ameriško Domovino za eno leto, kar je več, naj bo v podporo listu. Najlepši pozdravi

Janez Platner

Sporočajte osebne in krajevne novice!

Kanadska Domovina

ZALIV - TRST

TORONTO, Ont. — Iz Trsta preseneča vest, da je revija Zaliv prenehala z rednim izdajanjem. Glavni urednik Zaliva prof. Boris Pahor je v svojem glasilu dosledno in pogumno zastopal linijo odločne slovenske prisotnosti med Slovenci, ki so po 1. 1945 ostali v Italiji. Ta linija bo nedvomno oslABLJENA zaradi izginotja te revije.

Revija je tudi bila zadnja leta na bojni nogi z režimom centralne Slovenije, nekako od mmenta Kocbekove izjave o pogubljenju domobrancev v Kočevju. Nekako se je upalo, da bo prof. B. Pahor vsaj od tega momenta naprej zavzel neko bolj jasno linijo glede režima, kar pa se na žalost ni zgodilo.

Njegova revija je še vedno iskala neko 'srednjo' pot, med belim in črnim, je še vedno iskala neko sivo cono, ki pa je seveda ni mogoče najti. Za mučne medvoje in povojne dogodke ni prišlo v tej reviji do jasnosti.

V zadnji številki je del revije posvečen spominu prof. E. Kocbeka, ki ga je revija vedno predstavljala kot nekako osrednjo osebnost v OF, kar pa seveda dejstva ne potrjujejo. Značilno je, da se Pahor in cel kup drugih kulturnikov v zadevi medvojnega spomina poslužujejo prof. Kocbeka, ki naj bi vstopil v OF trdno prepričan, da bo to nekaka koalicijska stranka. Kocbeka nekako popolnoma ne realno hoče dvigniti tudi kot odgovornega politika, ker bi z rehabilitacijo Kocbeka tudi njihova medvojnina vloga bila upravičena. Pri vsem tem sifovim delom jih seveda danes najbolj postavijo v zgodovinsko napačno luč komunisti sami, ko v raznih izjavah in spominih vse brez izjeme potrjujejo, da je edini in glavni namen OF in 'NOB' bila izvedba revolucije.

Zanimivo je, da danes Nemci že tudi pravilno podarjajo, da je njihove tragedije pod Hitlerjem v večji meri kriv F. von Papen in A. Speer, ker ta kulturni politični demokratični krog je dal Hitlerju prestiž, ki ga je rabil, da je prišel na oblast.

Revija političnim emigrantom ni bila naklonjena, nikdar ni bil objavljen v reviji članek, ki bi ne odgovarjal politični taktiki glavnega urednika. Podpisani je poslal uredniku tekom let pet pripevkov, pisem uredniku, ki so se naravno tikala člankov, objavljenih v Zalivu, niti eno ni bilo objavljeno. V tej zadnji številki prof. Pahor pravi, da jih ni objavil, ker obravnavajo zločestva, ki sta jih med vojno zakrivila oba tabora. Čuden argument, ker kot rečeno, pisma uredniku se tičejo vendar snovi, ki je bila obravnavana in je seveda na dlani vtis, da tukaj nekaj s svobodo tiska ni v redu.

Med izseljenci je v Zalivu

urednik objavljala prispevke prof. Jošta Zabkarja, ki dosledno piše o medvojnih dogodkih. V zadnji številki postavlja prof. Zabkar teorijo o kolaboracionizmu domobrancev na dejstvo, da so se borili proti partizanom, ki naj bi bili priznani zavezniki Zahodnih sil in Sovjetske zveze.

Nadaljnji neutemeljen očitki leti proti pok. banu M. Natlačenu, ker je dosegel, da so Slovenci, ki so prišli pod nemško okupacijo in so bili življenjsko ogroženi, mogli preiti v Ljubljansko pokrajino.

Zrtev, ki so jih nekateri slovenski politiki doprinesli, ko so intervenirali za slovenska življenja, imenuje prof. Zabkar kolaboracijo, s tem pa pove isto kot pove komunistična propaganda, ko tako nehvaležno, vendar še kako potrebno delo imenuje kolaboracija in klanjanje Mussoliniju. Več kot naiven je argument, da bi štedili s slovenskimi življenji, ako se ne bi zoperstavlili revoluciji; kaj pa doba do julija 1942, ko se ni nihče zoperstavljal, pa je samo v Ljubljanski pokrajini padlo 1500 žrtev KPS! Crne bukve, stran 19, objavljajo dokument, ki ukazuje: mobiliziranci se morajo zaslišati, če vedo, kaj je komunizem in cilj komunizma. Vse one, kateri ne vedo nič o zgodovini komunizma in nimajo zanimanja zanj, se naj likvidira.

Prof. Zabkar, ki je tudi šel s trebuhom za kruhom v Nemčijo, je zadovoljen, da sta partizanski boj in KP

prinesla moderno industrijsko družbo z delnim blagostanjem. Po mnenju Zabkarja bi se v slučaju zmage domobrancev še vedno vozili s konji in kolesi?

Članek, podpisan z MI, je posvečen spominu umetnika Antona Miheliča, ki se je iz Slovenije preselil v Trst in tam umrl. Neprijetno dirkne stavek: "Anton Mihelič na Tržaškem ni doživel takšnega gostoljubja kakor nekateri drugi prišleki." Pod prišleki so mišljeni tako po tem stavku priseljenci iz drugih krajev Slovenije, ki so se po letu 1945 ustavili v Trstu. Ime prišlek je namreč danes v SRS žaljivo in se ne bi smelo uporabljati v gornji zvezi.

Po vojni je precej beguncev našlo svoj novi dom na tem slovenskem narodnem ozemlju. Osebnost pa bili primerno sprejeti, kar se pa ne more reči za razne politične organizacije. Prof. Srečko Baraga in drugi begunci so takoj po vojni na Tržaškem organizirali slovensko šolstvo. Parola s strani Ljubljane je bila takrat: nič sprejeti od 'zaveznikov' in posledica je bila, da se je narod na Primorskem dal zapeljati in je takorekoč cel kup teh slovenskih beguncev-učiteljev vrgel iz novoustanovljenih slovenskih šol.

Kako danes to zveni paradokсно: od zaveznikov se ni hotelo sprejeti nič, kar bi utrdilo slovenstvo na Primorskem, kljub temu, da je bilo to takrat tako lahko doseči. Danes pa se Slovenci borimo za vsako majhno drobtino, ki jo s takimi težavami dosežemo v Trstu, Gorici ali Rimu!

Peter Urbanc

Slovenskem in po svetu. Vse pa seveda v skladu z II. vatičanskim koncilom in po navodilih rednega Cerkevne učiteljstva.

Družina ima danes svoje naročnike ne samo doma v matični Sloveniji, marveč tudi po vsem slovenskem zamejstvu kakor tudi zdom-

KOLENDAR društvenih prireditev

MAJ

30.— Društvo SPB Cleveland obhaja Slovenski spominski dan za žrtve vojne in revolucije s sv. mašo pri Lurški votlini na Providence Heights, Chardon Rd.

31.— S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Spominski dan v parku.

JUNIJ

5.— Dr. Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ obhaja 60-letnico obstoja. Počasčeni bodo 50-letni člani.

6.— Otvoritev Slovenske pristave s piknikom. Gostovala bo USS godba na pihala.

20.— Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo pri spominski kapelici Orlovega vrha Slovenske pristave, za pobite Slovenske domobrance, četnike in civilno prebivalstvo.

20.— S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi svoj prvi piknik v parku.

26. in 27.— St. Clair Rifle in Hunting klub priredi ob sodelovanju slovenskih društev iz Toronta prijateljsko tekmovanje v streljanju na glinaste golobe na Lovski farmi.

27.— Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Belokranjski orkester iz Girarda, Ohio.

JULIJ

3. in 4.— V Lemontu, Ill. bo praznovanje spomina 120-letnice smrti slovenskega svetniškega kandidata, škofa Antona Martina Slomška. Praznovanja se bo udeležil tudi mariborski škof Franc Kramberger. Istočasno bo vseameriško slovensko romanje v Lemontu.

3. in 4.— Slovenski folklorni inštitut v Ameriki prireja na Slovenski pristavi svoj Drugi festival slovenske folklorne v Ameriki. Nastopajo oba dni slovenska folklorna društva pevcev, plesalcev in muzikantov.

11.— Misijonska Znamkarska Akcija ima svoj piknik na Slovenski pristavi.

16., 17. in 18.— Fara sv. Vida priredi vsakoletni poletni festival na šolskem dvorišču na vogalu St. Clair Ave. in Norwood Rd.

18.— Slovensko-ameriški Primorski klub priredi piknik na lovski farmi.

21.— Klub slov. upokojencev priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd.

stvu. Ni zemeljske celine, kjer ne bi bilo tudi Družine. V lepem številu prihaja tudi med nas v ZDA in Kanadi. Večina izmed nas jo sprejema po letalski pošti, tako da smo sproti obveščeni, kaj se dogaja v Cerki na Slovenskem in drugod. Tako ji k njenemu sedanjemu jubileju tudi mi prisočno čestitamo in ji kličemo: Vivat, crescat, floreat!

(Zgodovinski podatki vzeti iz Ognjišča št. 1, iz 1. 1980.)
Janez Sever

pristave.

23.— Slovensko-ameriški kulturni svet priredi Slovenski večer prireditev na Cleveland State univerzi.

31.— Pevski zbor Zarja priredi jesenski koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

31.— Slomškov krožek postreže s kosilom v šolski dvorani pri Sv. Vidu od 11.30 dopoldne do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

6.— Stajerski klub priredi vsakoletno martinovanje v dvorani pri Sv. Vidu. Igrajo Veseli Slovenci.

13.— Belokranjski klub prireja svoje tradicionalno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Igra John Hutar orkester.

21.— Fara Marije Vnebozete na Holmes Ave. priredi "Zahvalni festival", ki bo od 3. do 9. zvečer v družabni dvorani Baraga.

DECEMBER

5.— Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. popoldne.

19.— Pevski zbor Glasbena Matica priredi Božični koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

1983

FEBRUAR

12.— Dramatsko društvo Lilija priredi svojo vsakoletno maskarado v Slovenskem narodnem domu na Holmes Ave.

27.— Slovenska šola pri Sv. Vidu bo postregla s kosilom v farni dvorani. od 11.30 do 1.30 popoldne.

MAREC

12.— Pevski zbor Glasbena Matica priredi pomladanski koncert z večerjo v Slovenskem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

26.— Slovensko-ameriški Primorski klub priredi večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

MAJ

7.— Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

AVGUST

14.— Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

Spomin in sluh

Ljudje imajo ostarele, s katerimi žive, pogosto za sitne, zahtevne, vase zaverovane nadloge, pa se zato na starost vse bolj gleda kot nad sitno bolezen. Britanski raziskovalec Patrick Rabbitt je ugotovil, da večina nesporazumov, v katere so zapleteni ostareli, izvira iz njihovega izgubljanja spomina.

Rabbitt se je specializiral za vprašanja staranja in v več letih raziskovanja na oxfordski univerzi odkril, da zaradi pešanja spomina in koncentracije stari težje žive v družbi. Niso več sposobni razgovora z več kot enim človekom, zato se v večji družbi zmedejo, izgube nit in potem seveda neustrezno ravna.

Pri poskusih z ostarelimi je ugotovil, da ljudi, ki presegajo starost 70 let, že začne motiti sprememba frekvence in barve glasu. Sledijo lahko le nepremenenemu glasu,

in če se celo isti glas dovolj spremeni, izgube nit pogovora. Podobno se kaže težava z razumevanjem, če glas prihaja iz različnih smeri.

Zanimiva je še ugotovitev, da ljudje, neglede na starost, težje obdrže povedano v spominu, ako slabo slišijo. Preveč pozornosti posvetijo, da besede sploh prav razumejo, v spominu pa jim od povedanega ne ostane nič ali zelo malo. Slično si ljudje, posebno še ostareli, težje zapomnijo besede, izgovorjene v hrupu, čeprav jih lahko dobro slišijo.

Z ostarelimi je treba imeti le malo potrpljenja, predvsem pa je treba razumeti, zakaj so drugačni, pa ne bo težav.

Varčno ogrevanje

Kaže, da se bodo morali revni in manj razviti od razvitih učiti tudi varčnosti. Centralno hišno ogrevanje, ki je bilo dolga leta nekaj povsem samoupravnega v razvitih deželah, so začeli opuščati.

Računi za gorivo so namreč iz leta v leto večji, zato se milijoni ljudi vračajo k cennejemu ogrevanju s pečmi. Seveda to niso dobre, stare peči, marveč sodobni, izpopolnjeni in učinkoviti izdelki.

Zadnji krik ogrevalne tehnologije predstavljajo nove peči na olje. V tej zimi se je v ZDA gredo z njimi že 3 milijone gospodinjstev, predvidevajo pa, da se bo leta 1985 že 10 milijonov gospodinjstev odpovedalo centralnemu ogrevanju.

Prednosti novih kerozinskih peči so res velike. Razmeroma poceni gorivo se v peči, ki je dovolj lahka, da se da premikati in prenašati iz prostora v prostor, skoraj v celoti koristno porabi za ogrevanje.

Peč ne potrebuje dimnika, ki je znan požiralec toplote, gori zanesljivo, ne smrda zraka, zanesljive varnostne naprave pa onemogočajo požare, zastrupitve in druge nevarnosti, ki spremljajo podobne plinske peči.

Izumitelji kerozinskih peči niso Američani, kot bi sodili po njihovi priljubljenosti v ZDA, temveč Japonci. Učinkovita ogrevala so razvili v gigantskih tvrdkah Matsushita Electric, Toshiba in Hitachi.

Vstekljeničena nafta

Vse na svetu je mogoče prodati, če je trgovec domiseln in kupe dovolj priskumljen. Nihče se temu ne čudi, če varčni škoti prodajo ogromne količine vseh vrst svojega slavnega viskija, nenavadno pa je, da najdejo tudi dovolj kupcev za vstekljeničeno škotsko studenčnico, za katero naj bi veljalo, da se edina primerno meša z viskijem.

V ZDA je neki domiseln trgovec naredil še bolj čudno kupčijo. Na tržišče je poslal steklenice z vodo iz newyorškega vodovoda. Buteljke z etiketo "Slovita newyorška voda — pijača milijonov ljudi" kupujejo celo v New Yorku, kjer si lahko natanko takšno pijačo natočijo pri vodovodni pipi v stanovanju.

Za ljubitelje surove nafte — kaže, da so tudi takšni ljudje na svetu — so trgovci poskrbeli iz zalogo vstekljeničene arabske nafte. V steklenicah, v kakršnih sicer hranijo slovita bordojska in burgundska vina, prodajajo surovo nafto iz Abu Dhabija in Saudske Arabije. Buteljke gredo lepo v prodajo. Spadajo pa nedvomno bolj v garažo kot v vinski klet.

PRVI SLOVENSKI KOVANCI

na razpolago je še nekaj zlatnikov in srebrnikov kovanih leta 1978. Na kovancih, ki so krasno darilo za poroko, krst, sorodnike v domovini so ovekovčeni Cankar, Prešeren, Trubar, Baraga, Slomšek in Krek še Bled, Brezje, zemljevid Slovenije, Vojvodski prestol in mariborski in ljubljanski grb. Nakup predstavlja izvrstno naložbo ker cena še posebej sedaj ko je zlato in srebro padlo več kot ugodna. Srebrna serija na razpolago po originalni ceni od 1978 to je USA \$93.--, zlata serija v krasni šatulji pa USA \$348.-- informacije: Dr. Peter Urbanc, 1 Ealeberry Place, Den Mills Ont., Canada M3E 2A5 tel: 447-4332.

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE, JOLIET, IL. 60434

Since 1914...

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papa! Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kochevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Nancy Osborne
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Frances Kimak
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Mary Lou Golf
Spiritual Director	
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

HOLY FAMILY SOCIETY OF THE U.S.A. MINUTES OF THE SUPREME BOARD ANNUAL MEETING, MARCH 6, 1982

(Continuation)

Frances Kimak then presented her report.

Mr. President and members of the Board:

Earlier this morning we went to the bank with the Secretary and Treasurer and reviewed the investments. We found that all the entries were correct. I must say I was also impressed and pleased to see the interest rates of the new bonds that were purchased because the certificates of deposits are not probably as profitable as they once have been. We were also pleased to see that the officers and employees are so diligent in their work and are so very loyal to the Society. Thank you.

Frances Kimak
Second Trustee

Anna Jerisha made a motion to accept the report of our Second Trustee, Joseph Sinkovec seconded the motion. Motion carried.

The meeting moved along to the subject of Old Business.

Under Old Business, our Secretary informed the Board that at our last convention we made a recommendation the Society honor those employees who have been with the Society for 20 years. During this past year one additional employee did reach this milestone. At the Society's Christmas party, the Society presented a check and a Certificate of Appreciation to Nancy Drauden. He also mentioned that Miss Drauden sent a thank you note to the Supreme Board for the gift and her plaque. He then presented a motion to the Board to ratify the gift of \$500.00 given to Nancy Drauden. Motion seconded by Ron Zefran. Motion carried.

There being no additional Old Business to present to the Board, the meeting continued with New Business.

Requests from the lodges who asked the Board's help to assist them financially in carrying out the various lodge and fraternal activities were presented by our Secretary, Robert M. Kochevar. The letters follow.

Members of the Supreme Board:

The Holy Family Lodge No. 6 comes to you again with the request of financial assistance to carry on our lodge activities and expenses as to assessments of honorary members, salaries, masses and other minor expenses.

We thank you for your help in the past and hope the Board approves our request of \$250.00 for the coming year.

Fraternally yours,
Elizabeth Drasler
Secretary — Lodge No. 6

Dear Mr. Kochevar:

On behalf of the officers and members of the Holy Family Society, Lodge No. 1, we would like to request the support of

ANDREJ KOBAL:

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

Mladi oficirji so bili veselo razpoloženi; povabili so me, da sem se jim pridružil in naročil v drugič neko mešanico, ki so jo sami iznašli in katero so imenovali "suffering bastard" (po naše: trpeči pankrt). Hladilna pijača ni bila napačna, le premočna.

Med razgovorom s Kingom sem opazil, da se je debeluh usedel k mizi ob vhodu. "Danes imam rep," sem rekel kapitanu zaupno, "debeluha pri vratih; nič se ne obrni, da bi videl." King je razumel poklicno besedo "rep". Naročil sem tudi jaz eno tistih pijač za vse. Popili smo in se razvrstili. King in jaz sva šla prva, debeluh je vstal in nam sledil, njemu pa sta sledila mlajša oficirja.

Hodila sva precej hitro in debeluh je sopihal za nama; po štirih blokkih sva zavila na stransko ulico, za nama po redu kot od začetka. S Kingom se nisva nič zmenila, ko sta mlajša častnika skočila na zasledovalca, ga brez besed oklofotala, mu dala še brocd in ga nemo pustila sredi ozke ulice. Iz daljave sem gledal,

kako so se okoli njega zbrali Arabci in se smejali.

V vojnem času je bil Kairo brezpostavno mesto. Nobenega policaja ni bilo, da bi vsaj gledal, kaj se godi.

Omenim naj še nenadne kratke stike z ožjimi rojaki v Kairu. Na obrežni ulici ob Nilu sem nekega nedeljskega dne ugledal dva moža, enega visoke, drugega nizke postave. Že v daljavi se mi je slednji zdel kot Miha Krek, v črni obleki, s črnim klobukom in črno marelo, prav kakršnega sem poznal od prejšnjih srečanj.

Krek mi je veselo segel v roko in mi predstavil druga kot profesorja Rudolfa. Začeli smo kratke razgovore, ko je Rudolf povedal, da gresta na kosilo v slovenski šolski dom k sestram. Povabila sta se, naj se pridružim.

To je bilo veliko presenečenje. Slišal sem prej, da v Kairu živijo posamezni Slovenci, kot na primer neka dama z bogatimi posestvi na otoku Zamaleku ter neki naši pogošpčani trgovci. Da je tam šola in da mladež napolni

the Supreme Board in funding its various fraternal activities for 1982. The lodge will need \$1,700.00 to cover the expenses for the following lodge activities:

1. Installation of officers breakfast
2. Annual lodge dinner
3. Annual lodge picnic
4. Dues for members age 75 and older
5. Lodge meetings and hall rental
6. Donations to church at Christmas and Easter
7. Mass and pallbearers for deceased members
8. Any other expenses which arise during the year

It is at this time that the officers and members of Lodge No. 1 would like to express their appreciation for your past help and would ask for your continued support in 1982.

Fraternally yours,
Holy Family Society-Lodge No.1
Frank Golf — President
Carol Barbic — Secretary

Dear Mr. Kochevar:

The officers and members of St. Cecilia Lodge No. 12 wish to express their appreciation to the officers of Holy Family Society for their cooperation and generosity in granting an allowance to our Society for our activities.

At this time, we are requesting funds to cover the cost of the Installation of Officers Dinner, usually attended by almost half of our members, as well as the cost of assessments of senior members. We would appreciate the amount of \$500.00 which will be needed to cover these items.

The members are truly grateful for your continued support.

Fraternally yours,
Mary Riola
Secretary — Lodge No. 12

Dear Supreme Board Members:

On behalf of the officers and members of St. John's Lodge No. 13, we kindly ask that the Supreme Board approve the sum of \$2,264.00 for lodge activities we will encounter for the year 1982.

We would also like to thank you for your generosity in the past and continued success to the Society.

Fraternally yours,
Wilma Sinkovec — Secretary
St. John's Lodge No. 13

Mr. Kochevar then made a blanket motion that these requests be approved for the coming year. Mr. Joseph Sinkovec seconded the motion. Motion carried.

Mr. Kochevar continued... Again for the record the Society had to make and is about to make some increases in the premium that we are going to have to charge for our hospital policies due to the increasing losses that we have had. I would like the Board to approve a premium increase that was recommended by the Society's actuary, Wolfman & Moscovitch. These will be for our policy form #GR 695 and our two medicare policies, forms 6065 and 6579. We have not raised the premium on these two medicare policy forms for two to three years, but this year because of the increased benefits the policy will have to pay out, our actuary recommended we make an adjustment in the premium. We have followed his recommendation and we have increased the benefits of all of our medicare policies as of January 1, 1982 and we are going to increase the premium also but only as the policyholder's insurance premium becomes due.

The motion to increase the premium on the three policy forms according to the recommendation by the Society's actuary was made by Anton J. Smrekar. Motion seconded by Fran Kimak. Motion carried.

(To be continued)

prostorno dvorano, nisem vedel. Sola je prirejela program za učence in starše, a petjem in igro.

Solske sestre, ki so vodile, so nam pripravile odlično domače kosilo. Pripravile so mi o stoletnem izseljevanju mladih slovenskih žena, ki so iz primorskih krajev hodile v Egipt, da si kot dojlje pri bogatih mohamedanskih družinah služijo kruh. Do večjega izseljevanja rojakov v Egipt pa so prisilile razmere, ko so primorski kraji padli pod Italijo. Nune so ta del zgodovine dobro poznale in nam trem pripovedovale.

Pri iskanju rekrutov za O.S.S. sem izvedel da so Angličani nastanili v barakah neke pri Ismajliji cel regiment vojnih ujetnikov, moštva, ki je na fronti v Cirenajki enostavno odvrlo orožje in se odpovedalo Mussoliniju. Poizvedoval sem, če bi se mogoče našel med ujetniki kak sposoben rekrut, a major, ki je upravljal barake, in bil na obisku v Kairu, mi je dejal, da malokateri ujetnik govori italijansko.

Sodeč, da utegnejo biti ujetniki primorski Slovenci ali tirolski Nemci, sem se še bolj zanimal. Majorju sem rekel, naj v taborišču poišče, če je med njimi kateri iz kraja, ki se imenuje Cerkno, in naj mi ga pošlje na sestanek v Kairo. Major je gotovo rad zapuščal taborišče v puščini za obiske v Kairu, kajti v par dneh mi je sam pripeljal nemalo zbežanega dvajsetletnika, kateri seveda ni nič vedel, zakaj je komandant iz celega taborišča ravno njega izbral in ga osebno, brez straže, odpeljal daleč v Kairo. Privedel ga je v moje stanovanje. Fant se je začuden oziral, a iznenaden je bil najbolj, ko sem ga po naše vprašal:

Od kod si doma in povej mi čigav si?"

"Streljarjev iz Cerkna," je osupnjen odgovoril.

Poznaš Franca Kobala," (mojega nečaka njegovih let). "Eneta? On je moj najboljši prijatelj."

Tako sva se seznanila. Mladenič je bil lepe rasti, korenjaške postave in v ljudega obnašanja. Angleška uniforma mu je lepo pristajala; na glavi je imel kapo z rdečo zvezdo. Povedal mi je, da so vsi jetniki v njegovi baraki Slovenci in da nosijo take zvezde. Angleška komanda je uvela v taborišče partizanske zastopnike, ki so jih poučevali in pripravljali, da se oborože ter povrnejo na Slovensko za boj proti Nemčiji.

Tone je ostal moj gost tri dni. Mislim, da je potem, ko ga ni več skrbelo, kaj se mu bo zgodilo, užival spremembo v dobri hrani in privatni sobi z udobno posteljo. Nič novega mi ni znal povedati, kaj se dogaja v domačem kraju razen kar so v taborišču pripovedovali partizanski zastopniki.

Pri slovesu sem ga vprašal, kaj bi mogel storiti zanj. Oziiral se je po mojih čevljih. "Par takih bi rad," je odgovoril. Več parov bi mu lahko dal, pa so bili premajhni. Vzel sem mero in obljubil. Čez tri dni mu je major odnesel zavoj novega para oficirskih čevljev.

BARI

Z napredovanjem fronte proti Srednji Italiji je postajalo potrebno premeščati oddelke O.S.S. na Sicilijo in Napoli. Zlasti sabotažne oddelke, sestavljene skoraj izključno iz italijanskega moštva, so se spuščale za fronto s padali in prehajale z motornimi čolni. S tem jaz nisem imel in nisem hotel imeti opravka. Med njimi so bili bivši člani mafije, najbolj drzni, a neposlušni in neukrotljivi. Bili so potrebni, ker so poznali domače kraje, in so bili vneti

za delovanje take vrste.

Poznal sem dva taka v šoli O.S.S. Nepismena in neotesana sta bila sposobna samo za vezbe z dinamitom, bodalom in drugim orožjem. Komaj sta čakala na odhod v sicilijanske kraje, od koder sta bila, in vem, da sta se za vojno linijo odlikovala v sposobnosti za zavratno borbo proti umikajočim se nemškimi in italijanskimi divizijam.

Prva postojanka O.S.S. v Italiji se je nastanila v Neaplju za operacije v Rimu in po Apeninih. Kmalu nato je bil odprt urad v Bariju za službo Balkanu. Ta je stopnjema rastele kot baza za pošiljanje agentov preko Jadrana v Dalmacijo in odtod v notranjost Jugoslavije. Sodeloval je tudi s postojankami O.S.S. za Italijo, ki so se porajale v Brindisi in Tarantu.

Urad je imel zvezo s partizanskim štabom, nastanjenim v veliki gradbi poleg luke mesta Bari. Tež postojanki je pomagal z opremljanjem in prevažanjem moštva in orožja, ni pa v nobenem primeru dopuščal, da bi jugoslovanske oddelke vedele za operacije O.S.S., ki so bile kot psovod samostojne in tajne.

(Dalje prihodnjič)

Kupujte pri trgovcih, ki oglašujejo v tem listu! Svoji k svojim!

MALI OGLASI

BY OWNER

Euclid bungalow. Close to St. Christine Church. 4 bedrooms. Living room. Family room, paneled with cathedral ceiling and wood burning fireplace. 1 1/2 baths. Paneled basement. Covered porch. Air conditioning. Draperies. Carpeted thruout house. Double garage. Mid 60's. Call Edward Krasovec 531-9152 after 4 p.m.

FOR SALE

Brick Colonial, 3 beds., central air, rec. room, very clean. Pleasure to see!

Double off L. Shore - Low fixed rate, good income property, very good condition. \$39,900.

Groewood Handy-man special - Brick building, 2 remodeled suites could be made into 4. 10% owner financing. Asking \$42,000.

Teresa Manjas 943-1814 or TARGET REALTY 486-1100 (41-42)

FOR SALE - BY OWNER

Euclid Colonial. 3 bedr., large eat-in kitchen, formal din. rm., full basemt., 2 car gar., move-in condition, special financing.

731-2875 after 5 p.m. (41-44)

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2085
17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235

JOHN V. DONNELLY for JUDGE COURT OF COMMON PLEAS CUYAHOGA COUNTY

EXPERIENCED - QUALIFIED - ENDORSED
Donnelly for Judge Committee, Patrick L. Gerity, Chmn., 33 Public Square, Cleveland, OH 44113

Prijatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 62 St. 361-1213
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RACUN POMOCI DRZAVE OHIO. - AID FOR AGED PRESCRIPTIONS.

MALI OGLASI

CARPENTRY

Old Home Remodeling and additions. Garages. Estimates. Call 944-9780 (40-51)

For Sale

Income property. 3 houses on 1 lot, 4-3-3 rooms in each. To settle estate. On Lucknow Ave. \$39,500. Call 943-5020 or 481-2419. (40-40)

FIVE POINTS PLUMBING & HEATING

Call 383-0556 anytime Sales and Service Electric Sewer Cleaning (FX)

Home remodeling & Repairs

Best prices anywhere. No middleman, labor plus materials. We can handle all your needs: roofs & gutters - siding windows, garages, porches, driveways, water-proofing, kitchens, bath, electrical and plumbing. Room additions special \$2550. Free estimates. Work guaranteed. Licensed & bonded.

A-1 BUILDERS

459-2493 (40-41)

Free Rent

For custodian Work. Apply 1061 E. 71 St. down. (38-41)

Naprodaj - V Sloveniji

Enodružinska hiša v mestu Izola, blizu Jadranskega morja. Matika Lucijan, Izola. Ljubljanska 5. Tel. št. 38-66-61342. (38-41)

REMODELING

Additions, dry wall, roofs and patios. Free estimates. Andrew Kozjek 481-0584 (38-45)

HOUSE FOR SALE

BY OWNER All brick, off E. 200 St. 3 bedroom, dining room, living room and eat-in kitchen. 1 1/2 baths. Full basement. 2 1/2 car garage and a lot more. Mid 50's. Call anytime 486-4296. (38-41)

Gen'l. Housekeeper and Cook

Live-in. North Royalton. Mature person. Call 582-2700 8:30 a.m. to 5 p.m. (38-41)